

I. TEORIE A METODOLOGIE OBORU

1. Religionistika jako věda.

a. Základní religionistické přístupy. Substantivistické a funkcionalistické přístupy, rozumějící a vysvětlující přístupy. Základní rysy a předpoklady, vybraní zástupci.

b. Hranice těchto přístupů a jejich kritika.

c. Problémy definice ‚náboženství‘.

- Pals, D. *Osm teorií náboženství*. Praha: ExOriente, 2015. Včetně doslovu Radka Chlupa.
- Chlup, R. „Jak náboženství vysvětlovat nereduktivně: Hranice racionality a sebereflexivita.“ *Religio: Revue pro religionistiku* 27.2 (2019): 163-200.
- Arnal, W. E. „Definition.“ In: W. Braun and R. T. McCutcheon (eds.). *Guide to the Study of Religion*. London and New York: Cassell 2000, s. 21-34.

2. Předmět religionistického poznání.

a. Nároky religionistiky a náboženských systémů na pravdivé poznávání a adekvátní popisování skutečnosti. Jejich vztah k ‚objektivní realitě‘.

b. Skutečnost náboženských jevů z pohledu religionisty a z pohledu věřícího.

c. Transcendentní referent ve fenomenologii náboženství a hermeneutické přístupy M. Eliada.

- Winch, P. „Understanding a Primitive Society.“ In B. R. Wilson (ed.). *Rationality*. Oxford: Blackwell. 1970, s. 78-94, 101-106.
- Konopásek, Z. „V čem spočívá pravda náboženské skutečnosti? Sociologický pohled na mariánská zjevení a démonické posedlosti.“ *Biograf* (52-53): 89-101.
- Eliade, Mircea, *Posvátné a profánní*, přel. Filip Karfík, Praha: OIKOYMENH, 2006, s. 11-29 a 35-41 (prostor), s. 48-58 a 62-67 (čas) a s. 133-141 (posvátné a profánní v moderním světě).

3. Sociologie náboženství

a. Sociální utváření reality. P. Berger.

b. Sekularizace a privatizace náboženství. Proces deprivatizace náboženství. G. Kepel, J. Casanova.

c. Důsledky modernity a její dopad na náboženství. A. Giddens. Varianty vztahu k modernitě. Modernizace, sekularizace a pluralizace. P. Berger.

d. Náboženství v konzumní kultuře. F. Gauthier.

e. Otázka integrace náboženské komunity do majoritní společnosti.

- Berger, P. *Posvátný baldachýn*. Brno: Barrister & Principal, 2018, s. 111-146.
- Berger, P., Luckmann T. *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK, 2001, s. 93-104.
- Fetzer, J., Soper J. Ch. *Muslims and the State in Britain, France and Germany*. Cambridge: CUP, 2004, s. 146-157.
- Gauthier, F., Woodhead, L., Martikainen, T. „Introduction. Consumerism as the Ethos of Consumer Society.“ In F. Gauthier, T. Martikainen (ed.), *Religion in Consumer Society. Brands, Consumers and Markets*. Surrey, Burlington: Ashgate, 2013, s. 1-24.
- Giddens, A. *Důsledky modernity*. Praha: SLON, 2003, s. 85-101.
- Lužný, D., *Řád a moc*. Brno: Masarykova univerzita, 2005, s. 10-32.
- Nešpor, Z. R. *Příliš slábi ve víře*. Praha: Kalich, 2010, s. 14-23.

4. Psychologie náboženství

- a. Psychoanalýza, kolektivní neuróza, analýza náboženství a jeho budoucnost, předpoklady Freudova pohledu na náboženství.
- b. C. G. Jung, vědomí, analytická psychologie, povaha archetypů, osobní a kolektivní nevědomí.
- c. W. James, analýza náboženského cítění, stav vědomí, mystická zkušenost.
- d. Otázka nábožensky motivovaného násilí, radikalizace jednotlivce. Náboženství jako prostředek k racionalizaci a systematizaci předsudků.
- e. Psychologický pohled na náboženský fundamentalismus a fanatismus.

- Allport G. W. *O povaze předsudků*. Praha: Prostor, 2004, kapitola „Rasové a etnické odlišnosti“, s. 134–154, kapitola „Náboženské předsudky“, s. 459–473.
- Hole G. *Fanatismus*. Praha: Portál, 1998, kapitola „Podstata fanatismu,“ s. 19–55, kapitola „Typologie a psychická dynamika fanatika,“ s. 55–93.
- Říčan P. *Psychologie náboženství*. Praha: Portál, 2002, kapitoly věnované Jamesovi, Freudovi.
- Jung, C. G. „O archetypech kolektivního nevědomí.“ *Výbor z díla II*. Brno 1998, s. 97–135.
- Vojtíšek Z. *Nová náboženská hnutí a kolektivní násilí*. Brno: L. Marek, 2009, kapitola „Diskuse o faktorech rozhodujících o kolektivním násilí v nových náboženských hnutích,“ s. 260–284.